

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 8 fl. 50 cr., 8 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 8 luni 2 fl.
Pentru strălămate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 8 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor. 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
de-care publicare.

Sinodul archidiecezan.

Deja opt ședințe sinodale până eri și cea de astăzi a noua. Se face, ce e drept, și destulă vorbă zadarnică, dar, față cu alți ani, sinodul totuși e mai spornic la lucru. Eri s'a terminat și desbaterea proiectului episcopesc. Astăzi se va desbate probabil bugetul și așa e speranță, că în 2—3 zile sinodul își va termina lucrările, fără de a lăsa rezonanțe pe anul viitor.

În nrul trecut în discursul dep. Diamandi I. Manole s'au străcurat erori esențiale și unele locuri au ramas nereprodu-se. Spre a îndrepta erorile și a suplini omisiunile am aflat cu cale a reproduce din nou discursul în următoarele:

Dep. Diamandi I Manole:

Venerabil sinod! Dacă în viața noastră constituțională bisericească am avut obiecte importante, nici unul n'a fost atât de important și politic, ca acest de azi.

Important și politic, încât reclamă maturitate politică și bine să fie înțeles, — maturitate politică bisericească. Scim cu toții, ce tendențe urmăresc proiectul de lege.

El vatămă autonomia bisericeii noastre garantată prin lege, el este un pericol amenințător pentru scoalele noastre. Nu cred să fie un român, care să se aple în privința aceasta în dubiositate.

E cunoscut, Domnilor, că nici o fortăreață nu se poate lua cu asalt de odată; să fie tunul cel mai bun și nu poate dărîma o fortăreață dintr'odată, ci cu încetul.

Fortăreața e autonomia bisericeii noastre.

Tactica derimării este a distruge zidul scoțînd cărămidă de cărămidă din el.

Eu am semnalizat această tactică de acum 5 ani. Vă aduceți aminte că ajutorul, cel primia bisericeii noastre dela stat, îl distribuia ea însăși — atunci însă dl ministru aflate de bine, ca să împartă DȘa acel ajutor. Atunci știți ca eu a'mi făcut propunere, că: sau înaltul guvern dă acel ajutor bisericeii noastre autonome și atunci urmează de sineși să respecte usul de până acum, ca bisericeii să facă distribuiri, sau dacă înaltul guvern se abate dela această cale, atunci și bisericeii noastră nu-i rămâne altă decât să renunțe la acel ajutor.

Cu mare satisfacere, îmi aduc aminte de acel moment de abnegare, când toți Domnii protopopi au renunțat dela acel ajutor. Și atunci unanim sinodul au decis și au ales o deputațiune, care în

frunte cu Escel. Sa Metropolitul să meargă la Majestatea Sa și să-l roage să dispună a se lăsa distribuirea acelui ajutor bisericeii noastre autonome.

Din ce cauză deputațiunea n'a mers la Majestatea Sa, nu știu, dar ce știu pozitiv, este, că bisericeii din și în și este tot mai greu apăsată.

Știu mai departe, că în timpurile de goană și persecuțiuni ale bisericeii noastre, bisericeii nu-și au aflat alt liman de scăpare, decât la treptele tronului. Și dacă ne aflăm astăzi în stare mai bună ca în trecut, avem să o mulțămim dinastiei, casei domnitoare habsburgice.

Românul la treptele tronului și-a alinat totdeauna durerile.

La noi ca în toate statele constituționale sînt trei foruri; executiva, legislativa și tronul. Cele două dintăiu se schimbă după împregiurări ca toate vernele și legislativele, tronul rămâne neschimbat.

Rezultatul obținut dela puterea executivă l știți, și în împregiurările de față, bazat pe dreptatea cauzei noastre nu ne rămâne alt refugiu decât să apelăm earăși la tron.

De aceea eu sînt de părere, că prelații bisericeii noastre să meargă la Majestatea Sa și să-l roage a nu da prea înalta sancțiune acelui proiect de lege. —

Dar avînd în vedere executarea, din cauza timpului scurt, și a altor împregiurări, chiar a înțelegerii între Metropolit și Episcopi, nu fac nici o propunere, ci primesc propunerea comisiunei, care lasă liberă cale metropolitului să sondeze el terenul și să se convingă de-i va fi posibil, permițînd timpul, să ia și pe ceilalți Episcopi, căci cu toții scim aprecia constelațiunile delicate, scim și cunoasem amenințarea proiectului, să dic cunoasem, terorismul, că terorism e acela Domnilor, care sugrumă consciințele oamenilor. Propunerea comisiunei e foarte precaută, de aceea vă rog să-o primim fără desbatere. (Se primesce, se primesce.) Dic, fără desbatere, și cu unanimitate, căci prin aceasta impunem și arătăm că sîntem oameni politici. Să o primim fără desbatere, pentru că ori ce zală ruptă din acest lanț fin dă ansă la discutiuni, prin cari nu ne vom pute ajunge scopul. (Se primesce, se primesce.)

Ședința a IV-a din 28 Aprilie 1883.

(Urmare.)

Punctul 8 din raportul comisiunei în ședința plenară referitoriu la cestiunea vicarului arhieru, care se află și acum tot în stadiul de mai nainte, sinodul îl ia cu părere de rău la cunoștință, și îndrumează pe consistor a face cele de lipsă ca cestiunea să se rezolve în decursul acestui an.

În punctul 9 urmează rapoartele speciale. Raportor: Dr. Ioan de Preda.

a) Raportul consistoriului în cestiunea compunerii unui fond de pensiuine pentru preoți și profesorii seminariali. Consistoriul raportează: „că studiind cestiunea a aflat de bine, să se pună pe o basă mai largă, estindîndu-se fondul de pensiuine și asupra vîduvelor, orfanilor etc. Va continua operatul, după ce sinodul va aproba basa, pe care s'a pus.

Raportorul espune pe larg cestiunea aceasta, constată că e o cestiune grea, statele se ocupă cu ea decenii întregi, sînt grave motivele de amănare ale consistoriului, și propune: „Venerabilul sinod primesce basa mai largă, pe care s'a pus consistoriul; raportul acestuia îl ia spre sciință și așteaptă, că până la sesiunea viitoare nesmintit să vină cu un raport special.

Dep. Nic. Găetan propune: să nu se amestece fondurile. ci să se deosebiască fondul preoților s. e. de celelalte fonduri, prin urmare nu primesce basa mai largă, pe care s'a pus consistoriul.

Dep. Zacharia Boiu primesce propunerea comisiunei cu amendamentul: consistoriul se însărcinează tot odată a continua lucrările pentru recăștigarea fondului învățătoresc. În cas de reușită, fondul preoților să se combine cu al învățătorilor, în cas contrar rămâne, cum a propus comisiunea.

Dep. Titu Ghiaja primesce propunerea comisiunei, nu primesce însă aditamentul dep. Boiu, pentru că recăștigarea fondului învățătoresc e foarte problematică.

După o scurtă discutiune cu privire la regulamentul, primind sinodul, ca să se lase curs liber desbaterii,

Dep. Vasile Roșescu e de părere să se facă fonduri separate părți din fondul preoțesc, care acum a ajuns la o sumă mărișoară, să se înceapă a se împărți ajutoare.

Deputații: Nicolau Popea și Anania Trombitaș susțin propunerea comisiunei.

Dep. Eugen Brote spre liniscirea dep. Roșescu face cunoscut, că s'a împărțit și se împarte deja și acum ajutoare din fondul preoțesc; în budgetul din anul acesta e pusă suma de 7000 fl. pentru acest scop.

După ce dep. Zaharia Boiu își susține aditamentul și raportorul comisiunei pledează pentru propunerea acesteia. Se pune la vot cea din urmă și apoi aditamentul făcut de dep. Zaharia Boiu.

Presidiul enuncie propunerea comisiunei de mai sus fără aditament ca primită.

FOIȚA.

Cristian Waldo

sau

CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus de E. B.)

(Urmare.)

„Dl Goffredi deși foarte exclusiv în studiile sale, era în privința caracterului, natura cea mai generoasă din lume. El a gândit mult la aceasta, el a consultat sensibilitatea dumnezeiască a soției sale. Sofia Goffredi era, ce se numește în Italia, leterata, nu o femeie de litere, în înțelesul obicinuit în Franța, ci o femeie cetită, amabilă, luminată, erudită și simplă. Ea atât mă iubea, încât credea, că eu sînt o minune; aceste două ființe escelente hotărîră împreună, a respecta tendențele mele și a nu stinge focul înainte de a ști dacă este el foc sacru sau foc de paie.

„Motivul care i-a făcut să se încreadă în mine a fost, că dispoșiunea aceasta, a lăsa să curgă isvorul meu intelectual în toate direcțiunile, nu provenea dintr'o nestatornicie de caracter. Eu iubeam sincer pe toți oamenii mei, însă nu cugetam a-mi estinde viața în afară. Eu eram exclusiv atașat pe lângă

aceste două ființe, care m'au adoptat și care le preferam tuturor. Societatea lor mi-a fost cea mai mare, ba pot chiar dice unica plăcere, pe lângă studiile variate, ce mă ocupau.

„Ei au hotărît dară, că sufletul meu să-mi aparțină mie, fiind-că el era, peste tot, un suflet cât de bun, și instrucțiunea universitară nu mi se impuse în toată rigoarea sa. Ei m'au lăsat să-mi ved de cale și a dat curs liber enormei facilități, cu care eram inzestrat, fosta cu nedrept? Eu nu cred. Adevărat, că ei m'ar fi grigit pentru totdeauna într'un unghiu al artei sau al sciinței, încât n'ași fi cunoscut sărăcia; însă câte plăceri intelectuale ași fi perdut! Și apoi cine scie, dacă ideile pozitive și propriile mele interese, bine definite pentru mine, n'ar fi secat religiunea inimei și a consciinței mele. În data vei vedă că Sofia Goffredi n'avu cuvînt să-i pară rău a mă fi lăsat, cum eram.

„La început eu eram convins că sînt născut literat. Sofia mă învățase să fac versuri și proză, și fiind încă copil, eu învățam romane și rimam comedii, cari fură naiv admirate de împregiurimea noastră. Eu ași fi putut deveni foarte van, că eram prea desmerdat de toți, cari veneau pe la noi; însă Sofia mea îmi spunea adese, că în ziua, în care esci mulțămînt de tine însuși nu mai faci nici un progres și simpla aceasta observare m'a ferit de vițiuul a mă admira. Altcum, eu în curînd am înțeles, că spre a fi literat, trebuie, sau să ști multe, sau să te

îndestulezi cu frase goale. Eu am cetit grozav de mult; însă, mi s'a întîmplat, că, instruindu-mă în istorie și în lucrurile naturei, mă perdeam cu totul din vedere și în loc de a culege ca albina și a face miere și ceară, eu mă înălțam în nemărginitele cunoștințe omenești pentru singura plăcere a cunoaște și a pricepe.

„Pe vremea aceea, eu mă simțeam foarte atras de sciințele naturale și predilecțiunea mea pentru aplicarea aceasta a vieții mele se forma în creerii mei ca o vocație mai hotărîtă decât cea dintăiu. Cu ardoarea aceasta de a pricepe, se uni aceea de a vedea și nu pot dice că doi oameni se deșteptară în mine, unul voia să descopere secretele creațiunei din dragoste cătră sciință, adică pentru oamenii săi, celălalt voia să guste plăcerile poetului, adică puștin pentru sine însuși frumsețele variate ale creațiunei.

„În momentul acela m'a cuprins ideea, a face călătorii îndepărtate. Adâncit în colecțiunile și în muzele din Perugia, eu visam de antipoși, și privirea unei petricele sau unei mici floare vestegită mă transporta cu imaginația pe vîrfurile munților înalți și dincolo de mările cele mari. Atîta doream să vedea orașele cele mari, centrele luminei, erudiții epocii mele, colecțiunile cele mari și prețioase.

Sofia Goffredi mă învățase franțuzesce, nemțesce și ceva spaniolesce. Eu simțeam trebuința a învăța limbile Nordului, ca să nu fiu străin în Europa. Eu

b) Petițiunea parochului Avram Păcurariu din Uniadoara: „de a i se permite a concura și fără testimoniu de maturitate la vre-un post de protopresbiter.“

Comisiunea propune: „Sinodul aproabă rugarea parochului Avram Păcurariu din Uniadoara și-l îndreptățește în mod excepțional a concura și fără testimoniu de maturitate la vre-un post de protopresbiter.“

Raportorul constată, că respectivul paroch n'a remas din vina sa fără testimoniu de maturitate. El a studiat cu succes foarte bun 8 clase gimnasiale în Carlovitz. Pe timpul acela la acest gimnasiu nu se putea face maturitatea. Respectivul a voit s'o facă, n'a avut mijloacele materiale; a cerut dela fericitul Marele Andreiu, care însă l'a desfătuit și l'a trimis fără maturitate la teologie. Nar fi cu cale, ca fără de vina sa să nu poată acum înainta. Recomandă propunerea comisiunei.

Dep. Titu Gheaja: Nu pot pricepe, cum poate veni sinodul să dispenseze pe cineva dela depunerea examenului de maturitate. Că respectivul n'a depus examenul de maturitate, fiindcă n'ar fi existat la gimnasiul din Carlovitz pe atunci, nu e adevărat. După 48 s'a introdus în toate gimnasiile. De n'ar fi existat, nu ar fi făcut nici alții. El nu l'a făcut, și se roagă de noi să-l dispensem; prin aprobarea acestei rugări sinodul însuși calcă legea, ceea ce nu o putem face nici decum. — Dar a doua parte din legea privitoare la protopresbiter, admite în concurență administratori fără testimoniu de maturitate, cari s'au distins în împlinirea oficiului de administrator. El nu e nici administrator, prin urmare nici partea aceasta a legii nu o putem aplica. — Poate fi cineva cât de calificat, poate fi Dr. a toată lumea, și tot să fie nedemn pentru un oficiu. — Să nu călcăm înșine legea pentru o persoană; prin aceasta am face cas de precedentă; din această cauză nu pot primi propunerea comisiunei, ci fac contra-propunere: să-i respingem rugarea.

Dep. Parteniu Cosma: Eu sânt unul, care am poftit totdeauna calificațiunea cea mai mare. Dacă acum mă unesc cu propunerea comisiunei, îmi am motivele mele. Se dice în petițiune, că pe timpul, când a absolvat respectivul clasa a 8-a în Carlovitz, nu se da maturitatea. Nu numai în Carlovitz, ci și la alte gimnasiale reformate nu se într'odusesese examenul de maturitate. N'a avut mijloace, să meargă într'alt loc; a cerut (? Red.) ajutor dela fericitul Andreiu; acesta i-a refuzat (! Red.) rugarea și l'a trimis la teologie. De aici se vede, că nu-i vina lui, că n'a făcut maturitatea. El a fost, după cum dovedesc testimoniile, studentul cel mai bun; așa dară ar fi putut ori unde depune examenul de maturitate. Eu țin la el mai mult ca la unul cu 6 gimnasiale, care a umblat, mult încoace și încolo, până a depus cu un calcul mai slab examenul de maturitate. Eu îl privesc de matur. Pe lângă aceasta de 20 de ani servește biserica. Dacă vrem să respectăm statutul organic, care dice, că candidatul de protopresbiter să fie bine meritat pe terenul bisericesc și scolar, dacă considerăm că respectivul nu din vina sa a rămas fără maturitate, că servește de 20 de ani biserica, trebuie să primim propunerea comisiunei.

Dep. Petru Truța: Să nu abrogăm ași, ce am făcut ieri, căci trecem din imposibilități în imposibilități. Să nu nimicim noi un conclud sinodal pentru o persoană. După lege nu poate fi admis

am învățat limba engleză, cea olandeză și cea svedă, cu o ușurătate foarte mare. Pronunția mea era defectuoasă, sau bine nu era nici decât. Eu m'am reținut a căuta după sunetul limbilor, ce nu le puteam auzi vorbind, contând la simțul cel bun al urechei mele și la ușurătatea naturală, ce o posed, de a imita accentele diverse, și ale practica repede la cas de lipsă. Esperiența nu m'a desmîțit. În două săptămâni eu vorbesc fără accent o limbă, care am învățat-o singur din cărțile mele.

„Pe lângă învățătura limbilor, am mai învățat desemnul și ceva din pictură, ca să fiu în stare a fisa, prin studii de felul acesta, suvenirile de călătorie priveliștele, plantele cele înalte, costumele, monumentele și tot ce nu poți duce cu tine decât în spirit, dacă mâna-ți este neîndemănatecă și contrară simțământului interior. Și apoi ceteam scriitorii cei buni, spre a mă exercita în descrierea limpede și repede; căci adeseori mă simțeam vătămat de stilul obscur și confus a cărților de călătorie; așa domnule Goethe, eu eram cu optspre-dece ani pregătit a deveni, deși nu erudit, cel puțin om folositor, prin știința sa, prin activitatea sa prin aptitudinea sa la lucru și prin facultățile sale de observațiune. Timpul acela a fost cel mai frumos din viața mea, cel mai curat și cel mai dulce. Ah! De ar fi ținut vr'o câțiva ani mai mult, eu ași fi alt om!

(Va urma.)

în concurență decât un individ, care are maturitatea și e teolog absolut; s'au administratori bine meritați. Respectivul n'are nici maturitate, și nu e nici administrator, prin urmare după lege nu se poate privi ca candidat de protopresbiter. Primesc propunerea dep. Ghiaja.

La propunerea dep. Bran de Lemenyi se încheie desbaterea.

Dep. Dr. Nicolau Pop: Cred, venerabil sinod, că am face mare nedreptate, dacă i-am denega parochului Păcurariu dreptul de a candida la vre un post de protopresbiter. Sciu eu, că în Brașov, după ce s'a deschis gimnasiul catolic mult timp nu i s'a dat maturitatea. Așa a putut fi și în Carlovitz. Stând lucrul astfel nu i-a rămas respectivului decât să meargă să depună examenul într'alt loc. Mijloace n'a avut. Metropolitul Șaguna l'a desfătuit; nu e vina lui că a rămas fără maturitate. Pe de altă parte din testimoniile din celelalte clase se vede că a fost un student foarte bun. El ar fi putut depune deci examenul de maturitate cel puțin cu suficient. Pe atunci nu se pretindea maturitatea, cum se pretinde acum; de s'ar fi pretins și atunci ca acum — Păcurariu ar fi depus de sigur maturitatea pe lângă toate pedecile ce le ar fi întâmpinat. Să fim cu considerare la dreptate și ecuitate. Primesc propunerea comisiunei.

Dep. Eugen Brote vorbește contra: Eu cunosc pe petent și și calificațiunea lui. Ce e drept e destul de calificat. Dar, având în vedere că sinodul a adus un conclud, prin care statorosește calificațiunea, care recere și testimoniu de maturitate, având în vedere că concludul e lege, pe care n'o putem călca, nu pot să primesc propunerea comisiunei. — Întrebarea e: oare putem noi modifica legea de dragul unei persoane? La anul poate veni unul cu 6 gimnasiale, apoi cu patru și așa ajungem până la normale, și să pretindă dela noi, să-l dispensem de maturitate. Aceasta ar fi o cale peșă, care nici decum nu ne duce la scop. Din cauză că sinodul nu poate modifica legea în hatărul unei persoane nu pot primi propunerea comisiunei.

Raportorul Dr Ioan de Preda: Nu e vorba să modificăm legea, nu e întrebare principială, ci se tractează despre petiția unui singur individ, care fără vina sa a ajuns în cunoscuta poziție. Legea nu se aduce cu putere retroactivă pentru trecut, prin urmare nu o putem aplica la un individ, care a studiat cu 20 de ani mai înainte. Aceasta n'ar fi o faptă ecuitabilă din partea sinodului; recomand propunerea comisiunei.

După ce Presidiul recomandă și din parte-și a se aproba petițiunea parochului Păcurariu, se pune la vot.

Se primesc propunerea comisiunei.

Deputații: Petru Truța, Titu Gheaja și Eugen Brote înșine vot separat față cu acest conclud al sinodului.

c). Raportul consistoriului referitoriu la regularea salariilor asessorilor și a secretariului consistorial.

Raportor: dep. Parteniu Cosma:

Cestiunea aceasta nu e în stadiu a se pertracta definitiv, pentru că se află la Consistoriu în lucrare regulamentul afacerilor interne al conistoriului, care încă nu e gata. Din această cauză comisiunea propune „Sinodul ia spre știință raportul îndrumând pe consistoriu a așterne la sesiunea viitoare sinodului regulamentul tuturor afacerilor interne ale consistoriului“. — Se primesc.

Ședința se încheie la 1½ oară. Se anunță ședința viitoare mâine la 9 oare; la ordinea zilei urmează continuarea rapoartelor.

Ședința a V-a din 29 Aprilie a. c.

Notariul Petru Gligor cetește protocolul ședinței premergătoare, care se autentică.

Presidiul presintă cererea comunei bisericesci Goștila pentru un ajutor; se transpune comisiunei petiționare. Tot acestei comisiuni se transpune și cererea pentru un ajutor a învățătorului Ioan Corfar, precum și cererea lui Rovinariu pentru un decis mângăitor între el și soția sa Ana.

Dep. Dr. N. Olariu interpelează pe presidiu în cestiunea capelanatului din comuna bis. Galeș dep. R. Patîța în cauza unor iregularități întâmplătoare în Seminarul Andreian; dep. D. David în cauza alegerii comitetului parochial din Sas-Sebeș, și în fine dep. Dr. I. Pop în cauză disciplinară a învățătorului din Orăștie Ioan Herlea.

În legătură cu interpelațiunea din urmă dep. P. Truța propune a se elabora un regulament disciplinar. Se transpune comisiunei organizatoare. Acestași dep. propune crearea a două stipendii de câte 500 fl v. a. pentru doi tineri, cari să facă studii speciale teologice la o facultate teologică gr. or. din patrie sau din străinătate. Se transpune comisiunei bisericesci.

Dep. T. Gheaja propune a) nulificarea actului de alegere de protopresbiter din cercul Sibiului și b) Sinodul să decidă, că ori cine a intrat în statul preoțesc necăsătorit să se privească ca călugăr.

Dep. Nicanor Frateș aduce la cunoscința sinodului că deputații: Gerasim Candrea și Daniil Tamaș nu au cerut concediu încă până acum: după regulament, dacă în 6 zile nu și-au cerut concediu, se privesc ca și când și-ar fi depus mandatul — sinodul primesc.

Urmează la ordinea zilei raportul comisiunei organizatoare.

Raportor: deputatul Simeon Popescu.

Raportul consistoriului în cestiunea oficiului de inspector seminarial, care prin abdicarea Dr. Maier s'a ivit necesitatea unui alt inspector.

Comisiunea propune: Sinodul ia la cunoscință instituirea unui inspector. Pentru spesele făcute preste budget cu 450 fl. se dă indemnizare Consistoriului. Și votându-se atât salariul spiritualului cu 300 fl. cât și banii de cuartir pentru un profesor, Consistoriul se îndrumă a îndeplini postul de Spiritual conform Regulamentului seminarial.

Raportul consistoriului în ce privește arondarea protopresbiteratelor: că a urmat concludului congresual referitoriu la această cestiune.

Se ia spre știință.

În privința propunerii dep. Titu Gheaja: „ca să se împărțiască administratorii protopresbiterali din ajutorul de stat, și după ce numai funcționează ca atari cu câte 120 fl. comisiunea propune respingerea propunerii.

Dep. Titu Gheaja își motivează propunerea:

Presidiul anunță, că după regulament din ajutorul de stat se dă unui protopresbiter maximul 200 fl., unui administrator, 120 fl. și unui preot maximul de 100 fl. În ce privește propunerea din cestiune, un administrator după ce se absolvează de post, se poate împărțasi cu maximul de 100 fl.

Dep. Gheaja. Mi ași modifica dară propunerea într'acolo, să se împărțiască administratorii barem cu suma de 100 fl.

Dep. Zacharia Boiu: După părerea mea propunerea comisiunei învoalvă în sine o trecere prea ușoară preste propunerea unui deputat sinodal. După deslușirile date de Presidiu, cred, că s'a convins și propunătorul, că propunerea sa e în contradicere cu rescriptul împărătesc. Ce s'ar pute face cel mult, este ca să se recomande atențiunei Veneratului consistor, administratorii protopresbiterali în ce privește împărțiască de ajutorul de stat. Prin o astfel de procedură nu s'ar lovi, nici în înaltul rescript, nici nu se ignorează propunerea deput. Ghiaja.

Propunătorul primesc propunerea dep. Zacharia Boiu.

Dep. Parteniu Cosma ca membru al comisiunei organizatoare accentuează, să nu se ia în nume de rēu, că comisiunea a venit cu o referadă așa scurtă în această cestiune. Nu primesc nici propunerea dep. Boiu, nici a dep. Gheaja. Funcțiunea de administrator e o funcțiune interimală, care poate dura mai mult sau mai puțin.

Peste tot se plâng protopopii că au prea mult de lucru; de aici deduc că e o binefacere pentru administratori, că se absolvează din post. Cei 120 fl. din ajutorul de stat și-i poate un administrator câștiga altfel. Funcțiunea de administrator e o sarcină onorifică, cu care poate fi mulțămît ori care administrator.

Nu află cu cale, nici aceea, a se recomanda atențiunei consistoriului; pentru că au fost administratori, cari nu și-au împlinit datorințele, cum se cuvine; câte casuri'n'au venit, că consistoriul s'au plâns contra administratorilor, că nu și-au trimis referadele bune și la timp; au fost mulți cari trebuiau destituiți din post (așa e!)

În ceea ce privește partea a doua a propunerii dep. Ghiaja, că cei ce concură la un post de protopresbiter și nu reies, aceia să nu se împărțiască de ajutorul de stat, o află cu totul tot greșită. De aici ar urma, ca toti cei ce nu sânt calificați de ajuns, prin urmare nu pot fi candidați de protopresbiteri, sau cei ce au avut purtare rea, să se împărțiască din ajutorul de stat, pe când cei bine calificați și cu purtare bună să fie lipsiți de acest favor. Primesc propunerea comisiunei.

După ce dep. Ghiaja ca propunător își mai susține încă odată propunerea se pun la vot amândouă propunerile.

Se primesc a comisiunei.

Urmează la ordinea zilei raportul comisiunei bisericesci.

Raportor: Dep. Petru Truța.

Comisiunea constată cu plăcere, că consistoriul ca senat bisericesc au tractat cauzele obveniente cu multă conscientiositate și scrupulositate; privind-se raportul ca cetit comisiunea propune să se ia de basă la desbaterea specială. — Se primesc.

Punctul I din raport referitoriu la numărul ședintelor, la numărul pieselor rezolvite și restante, la modul, cum s'a împărțit referada — se ia la cunoscință.

Punctul II referitoriu la conspectul general al clerului și poporului din arhidieceză, după părerea comisiei și îndestulitor: partea morală și spirituală însă propune ca în viitor încă să fie atinsă.

Sinodul îl ia la cunoscință cu aceea, ca Consistoriul pe viitor să întregască conspectul atât în ce privește căsătoriile ilegale și nașterile ilegite cât și numărul celor ce știu scrie și ceti.

Punctul III referitoriu la numărul preoților chirotoniți și

Punctul IV referitoriu la numărul bisericilor noue sântite se iau spre știință.

Cu respect la punctul V referitoriu la parochiile vacante comisiunea propune:

„Sinodul însărcinează pe consistoriu, ca pe acelea parochii, cari nu pot ține singure paroch, să le afliască prin organele subalterne la alte parochii“.

În această cestiune se încinge o discuțiune mai lungă.

Dep. Parteniu Cosma: Lucrul e de o mare ponderositate. Sânt parochii, pe cari oamenii din comună nu vreau să le întregiască, pentru că se află câte unul dintre ei, care are vre-un copil la școală prin gimnasiu; îl lasă să absolva gimnasiul, teologia și până atunci nu vreau să întregiască parochia, ca să aibă popă om de-al lor. Ori ce ostenele și-ar da consistoriul sânt zadarnice. — Sânt casuri foarte dese, că un absolut de teologie cu maturitate să cadă la alegere vis-à-vis de unul chiar cu 4 clase elementare. Nu vedem noi, că cei mai mulți chirotoniți sânt din cursul supletoric. După cum se vede cestiunea e ponderoasă, eu nu fac propunere pentru că lucrul trebuie să fie bine studiat.

Dep. Nicolae Lazar pentru regularea parochiilor află cu cale mai întăiu să se facă un plan cu privire la dotarea preoților, propune să se însărcineze cu facerea acestui plan Venerabilul consistoriu arhidieceșan.

Presidiul: Ideea e foarte bună. Cestiunea cu parochiile e regulată prin regulamentul congresual §. 9, unde se țice espres, că dacă venitul parochiei nu se urcă la 400 fl. nu poate ave comuna paroch. S'au ivit însă casuri, unde consistoriul au trebuit să institue parochii, și acolo, unde venitul era mai mic de 400 fl. Consistoriul a observat și observă regulamentul referitoriu la parochii, nu mai e prin urmare necesitate de a i se da îndrumări.

Dep. Dr. N. Pop propune: să se ia punctul V simplu la cunoscință.

Dep. Vasile Roșescu: Eu cunosc regulamentul care prescrie, ca astfel de parochii, care nu pot ave paroch să le administreze parochul din apropiere. Dar e lucru greu și împreunat cu multe neplăceri, căci parochulul i se face imputări din partea parochienilor săi, ba uneori îl amenință chiar cu detragerea venitului, din care cauză mulți vin în poziția de a nu respecta regulamentul.

Dep. Dr. Ioan Preda cere încheierea desbaterei. — se primesce.

Dep. Ioan Raț este pentru acomodarea la regulamentul.

Dep. Petru Truța e de părerea, în cestiune aceasta să se respecte regulamentul congresual. Să primesce.

Punctul VI referitoriu la succrescența clerului rămâne în suspensio.

Punctul VII referitoriu la numărul și rezultatul cel ce au depus examenul de calificățiune preoțesc se ia spre știință.

Dep. Ilie Măcelariu cere să se raporteze despre numărul clericilor, cari au absolvat teologia dar n'au posturi.

Presidiul declară, că s'au pus toate la cale spre acest scop.

Punctul VIII referitoriu la numărul trecerilor religionari,

Punctul IX referitoriu la numărul proceselor matrimoniale,

Punctul X referitoriu la numărul proceselor disciplinare și

Punctul XI referitoriu la ajutorul de stat se iau spre știință.

Punctul XII referitoriu la ajutoarele ce s'au dat din fundațiunea Șaguniană din cauza lipsei unor acte rămâne în suspensio.

Relativ la propunerea dep. Vasile Roșescu pe care am publicat-o în Nrul trecut, comisiunea propune: „Propunerea se consideră de mare ponderositate pentru susținerea religiosității și moralității, și se atrage deosebita atențiune a consistoriului să întreprindă după putință toți pașii necesari pentru stărpirea și împedecarea căsătoriilor ilegale: în comisiune s'au ivit 2 păreri — adauge raportorul — cea amintită e a majorității; a minorității este următoarea:

„Ne având date concrete se transpune cestiunea la consistoriu spre studiere și întreprinderea pașilor necesari.“

După o discuțiune mai lungă, la care au luat parte deputații: Anania Trombițaș, Parteniu Cosma, Nicolae Cristea și Nicolae Găitan se primesc propunerea majorității, care în esență e și a minorității.

Urmează la ordinea zilei raportul comisiei școlare.

(Va urma.)

Revista politică.

Sibiu, la 3 Mai

Dieta Ungariei din cauza serbătorilor apusene, cari sânt tot odată și ale guvernărilor țerei, este închisă.

Principele Alexandru al Bulgariei a sosit în 26 Aprile la Cetinie dimineața în sunetul clopotelor și în bubuitul tunurilor. În Cattaro a fost salutat de un adjutant al principelui, ear la graniță de ministrul de esterne, Stanko Radonici, care l-a condus prin Wiegus la Cetinie. Principele Nicolae cu ministrii și o brigadă de oștire aștepta pe oaspe într'un sat o jumătate oară departe de Cetinie. La sosire cei doi domnitori s'a îmbrățișat și sărutat în modul cel mai cordial. La intrarea în oraș fruntașii din Cetinie au prezentat principelui pâne și sare ținându-se un discurs, în care s'a amintit de legăturile existente de frăție și amicitie între Bulgaria și Muntenegru. Principele Alexandru a mulțumit ținând că e prea vesel de a vizita capitala bravilor Muntenegreni. După ce au defilat trupele înșirate în fața palatului, s'au dus principii în biserică, unde metropolitul cu mulți asistenți a prezentat principelui Alexandru crucea și l'a binecuvântat. Apoi s'a dus la palat unde principele a fost salutat de princessa Muntenegrului, de moștenitor și prinsese. Orașul e împodobit cu steaguri muntenegrene și bulgare, cu verdeață, flori cununi etc. Pe strade e multă lume. Seara va fi iluminăție și conduct cu torțe. Primirea a fost cordială și entusiastă.

Poimâne se va publica o proclamație a principelui Nicolae, în care se va țice: „Spre a reprezenta statul și poporul meu la încoronarea Țarului Alecsandru III, puternicul nostru amic și protector întreprind o călătorie în Rusia, convins fiind, că mă însoțesc binecuvântarea muntenegrenilor mei și dorințele lor cele mai fierbinte pentru binele Țarului și al poporului rus. Regența o dau prinsesei și consiliului de stat.“

Încoronarea Țarului, țice „Tel.“ care se va face în curând la Moscva, a provocat oare-care ferve în peninsula balcanică, care s'a manifestat în prima linie prin primirea demonstrativă ce s'a făcut principelui Alecsandru al Bulgariei în Atena și Cetinie. Ca și în capitala Greciei i s'a făcut principelui de Battenberg și în capitala Muntenegrului o primire foarte cordială și entusiastă. Principele Nikita, familia sa, ministrii, demnitarii și în fine populațiunea Muntenegrului s'au întrecut în ovațiunile aduse principelui Alecsandru. În Cetinie i se făcu principelui o primire adevărat regală. Primirea principelui la Cattaro de cătră un adjutant al principelui Nikita și la fruntaria Muntenegrului de cătră ministrul de esterne d. Stanko Radovici, visita la biserică și primire de cătră Metropolit etc. în fine în Muntenegru s'a desfășurat toată seria formalităților oficiale de primire. În loc de o companie de onoare, principele Alecsandru fu salutat de o brigadă de onoare și bătării orașului îl întâmpinără cu pâne și cu sare, adresându-i și o cuvântare, în care arătară legătura de frăție și amicie ce există între Bulgaria și Muntenegru. Principele Alecsandru răspunse că e foarte vesel că a putut vizita capitala bravilor Muntenegreni. Principele Alecsandru a părăsit deja Cetinie spre a se duce și el, ca și principele Nikita, să asiste la încoronarea Țarului la Moscva.

Aceste întrevederi ale principilor din peninsula balcanică dau mult de gândit, mai ales când vedem că regele Serbiei, care poate fi considerat dela o vreme încoace de un vasal al Austro-Ungariei, stă cu totul la o parte și n'a fost cel puțin invitat pentru serbarea încoronării la Moscva. Totuși se găsec diare, cari pretind că nici odată relațiunile dintre Rusia și Austro-Ungaria n'au fost mai cordiale și mai sincere ca acum. Ba unele diare merg până acolo, încât afirmă că Austria inclină mai mult spre Rusia decât spre Germania și că este foarte probabilă o ruptură între ambele imperii germane din centrul Europei. Noi nu prea credem în nise asemenea povesci, dar totuși ni se pare că e o datorie a noastră de a ține pe cetitorii nostri în curent despre tot ce se țice, mai ales în privința mișcărilor esteriore. Eată în adevăr ce scrie un correspondent din Viena al Țarului ceh „Narodni Listy“, care apare în Praga:

„Prin cercurile politice, și mai ales prin cercu-

rile militare, circulă deosebite șgomote asupra șederii principelui Wilhelm în Viena. Demnitarii noștri militari își povestesc o mulțime de amănunte despre neobiciuitele onoruri ce s'au făcut aici nepotului împăratului Wilhelm. Principelui prusian i s'au făcut aici onoruri cari de obicei se fac numai dinastiilor. Aceia însă cari nu știu să și esplice situațiunea, sânt chiar ei vinovați despre aceasta. Ori cine cetesce diarele constituționale, — și generalii noștri fac aceasta — trebuie să șcie că Austria venea în tot deauna cu un minut prea târziu și trebuie să șcie că în momentul când comitele Andrasz reuși să îndrepteze această greșală c'o singură lovitură, monarchia austro-ungară nu este chemată a face altceva mai însemnat, decât a fi un popas al politicii germane în calea ei spre Orient.

„Este lesne de înțeles că cercurile noastre militare nu se vor obicini cu alianța austro-germană, până când ea nu va fi pusă la încercare în foc, și aceasta numai pe un câmp sângeros de resboiu. Combinațiunile politice nu sânt în stare să atingă de prin aceste cercuri acele șforțări, a căror espresiune sânt și vor rămănea ultimele resbele din Boemia.

„Pot să vă asigur că este o greșală fundamentală de a crede cineva că în momentul de față, politica austro-germană trebuie măsurată cu aceiași măsură, cu care cronicile locale au măsurat toate complimentele, cu care a fost năpădit aici principele Wilhelm. Tocmai contrariul este adevărul. Din momentul, când principele de Bismarck i a acordat Italiei legitimitatea de a intra în alianța austro-germană ca părtaș egal, politica berlinească nu mai reuși a fi ascultată în palatul comitelui Kalnoky. Ea asceaptă, ce se țicem astfel în anticameră, și astăzi chiar ea pare condamnată a mai ascepta până când comitele Kalnoky va reuși să asigure în Paris și Petersburg politica austriacă contra tuturor șforțărilor intimității romane și berlinese.

„Principele de Bismarck lucrează prin toate mijloacele la realizarea idealului său, la o întâlnire a împăratului Francisc Iosef cu regele Italiei. Se vorbesce acum din nou prin cercurile oficioase berlinese despre o întâlnire a celor doi monarhi la băi germane. Afară de aceasta, se mai vorbesce despre însemnătatea și trebuința unei apropieri personale a monarhilor din noua alianță, avându-se în vedere ultimele destăinuri despre un complot republican în Italia, care și ar fi găsit urmarea în Germania și Francia. Dar comitele Kalnoky este un diplomat harsit, și politiciii din Berlin nu prea o ni-meresc. Comitele Kalnoky este contra ori-cărei favorisări a Italiei de vreme ce este convins că această ar ave de consecință o reacțiune politică în Francia și în Rusia.

Politica comitelui Kalnoky contează pre o luminare a firmamentului politic. Să afirmă între altele că comitele Kalnoky și d. de Giers, un vechiu amic al celui dintăiu, încă de pe timpul aflării sale în Petersburg esistă o amicitie care a devenit și mai strânsă pe timpul intimelor negoțieri din Viena cu d. de Giers, și de aceea se susține atât în Petersburg, cât și în Viena, că o lărgire a sferei politice a alianței celor doi împărați se va pute realiza numai atunci, când paralel cu aceasta, se va mări și cercul arangia mentelor private dintre Austria și Rusia.

„Dar pe aceste arangiamente se întemeiază și o oare-care neutralitate a Franciei, care formează o parte din acele garanții, pe care Austria, în propriul său interes și în interesul păcii europene, le vede în alianță cu Germania.

La aceste „P. Ll.“ reflectează că Kalnoky nu și regulează politica după diarele cechilor.

Desbaterea specială asupra proiectului de lege pentru scoalele secundare.

(Urmare.)

Adolf Zay: Onorată casă! Ș-ul (26) de sub discuțiune are chemarea fatală, de a încungiura printr'o porțiță laterală păretele despărțitoriu, ridicat între gimnasiu și școală reală în Ș-ul prim principial al acestui proiect de lege. Paragraful acesta recunoasce scăderea cea mare, de care suferă proiectul, escludând forma mijlocitoare, gimnasiul real.

Scăderea aceasta o vor recunoasce în urmă chiar și autorii proiectului. Un institut organic n'au voit să sistemiseze și acum se încearcă a l institui pe cale neorganică și într'un mod nejustificat din punct de vedere pedagogic-didactic, prin uși laterale și prin manevre de încungiurare. E o concesione nejustificată a se admite aceia, cari au absolvat numai școala reală, fără limba latină și cari prin urmare, nu posed pregătirea umanistică, la două specialități ale facultății filosofice, la matematică și științele naturale. Dacă aceia, cari au absolvat școala reală, au lipsă de studii mai estinse

din științele naturale și din matematică pentru chemarea lor practică, poftă, că în cursurile respective ale politehnicului, nu însă la universitate, a cărei premisă categorică e pregătirea umanistică. Aceasta o ating numai în trecut, de oare ce ori-ce luptă îndreptată contra alineei prime a acestui § e zadarnică în fața torentului ce domnesc în casa aceasta. Casa se crede îndreptățită a face față cu jertfele, ce le cere dela naționalități și confesiuni, concesiuni, durere, pe contul didacticei și pedagogiei. Față cu alinea primă nu mă încerc așa dară a face vre-o propunere, îmi țin însă de datorință a combate alinea a doua și a cere ștergerea ei. Alinea a doua identifică rezultatul științific al gimnasiului real cu rezultatul gimnasiului, în urma unui neînsemnat examen de întregire n'are nici din punct de vedere practic și nici din punct de vedere științific didactic vre-un sens. Din punct de vedere practic e fără preț, de oare-ce luându-se strict nu'l poate depune nici un scolar din reale; mai mulți domni profesori gimnasiai din capitală m'au asigurat, că la examene de acestea practicate durere și ași, se reiaptă cu toate pretensiunile modeste dintr'o sută de scolari din reale 90. E deci evident că prin un atare studiu întregitoriu nu se obține vre-un rezultat favoritoriu nici chiar din punct de vedere practic.

Chemarea studiului clasic în scoalele medii nu e a da copilului câte-va cuvinte latine și eline, nici a-l îmbrăca cu reguli gramaticale și stilistice, ci ai oferi în decurs de 8 respective 6 ani ocaziune să guste influința cultivătoare a limbei latine și eline, o influință, despre care au perorat domni deputați destul de elocent la dezbaterile §-ului 3. Ce scop a avut lupta de cuvinte și votarea nominală înscenată printr'un aparat atât de ostensibil, când era vorba despre susținerea limbei eline dacă acum se declară de superfluă pentru două din facultățile universității? Ori doară cred domni deputați că aceea, ce din limbile acestea clasice oferă un studiu sistematic continuat cu o metodă corectă în decurs de 8 respective 6 ani și-o poate însuși realistul prin un studiu ulterior de 3—4 luni? Realistul respectiv își va însuși prin un atare studiu forțat în decurs de câte-va luni oare-care „*copiam verborum*” și câte-va reguli moarte, nu însă gimnastică de spirit recerută; el nu va pătrunde idealurile lumii antice, pe cari le poate oferi numai ocupațiunea sistematică de ani cu limbile antice și studiul opurilor mai însemnate din literatura aceleia.

Limbile clasice s'au propus până acum în Ungaria în deosebi în institutele de stat în mod destul de ușor, în special limba elină. M'a surprins într'un mod foarte neplăcut scirea primită din isvor foarte sigur că același domn ministru de instrucțiune, care a pledat în zilele trecute atât de călduros pentru limba elină și a introdus pentru susținerea ei agitațiunea grandioasă și plină de succes a aderenților săi, a denumit mai înainte de custos al secțiunii arheologice dela muzeul național, ear acum de curând de profesor ordinar pentru istoria antică la Universitate pe un bărbat, care n'a depus nici când examen din limba elină și n'a obținut nici un testimoniu despre studierea ei. Eu știu apăsător simpatia ce o are d. ministru pentru limba greacă îl rog numai să o și dovedească în viitoriu la denumirile ce le efortuesce, ca se nu se mai întempele curioșități de acestea, cari compromit nimbul științei din patria noastră.

Alinea a doua din paragraful de față jignesce și alterează nivelul științific în Ungaria, o împregiurare deamă de deplâns din punct de vedere al reputațiunii culturale din patrie. Greșala aceasta e cu atât mai neertată, cu cât chiar la prezentarea acestui proiect, se vesteie în lume și în țeară, că nivelul de cultură din patrie se va ridica la o înălțime ne mai pomenită. Mi se condece ce e drept că dispozițiunea manciată de mine din punct de vedere didactic e o lature umbroasă a proiectului, se dize însă că ar fi o recerînță a vieții practice. Ean se o esaminăm puțin! Respectivii afirmă, că, nu fie-care cetate mai mare are gimnasia; în câte unele se află numai scoale reale și părinții cari vor ași trimite mai târziu copii la universitate, sunt siliți din considerațiuni economice ai lăsa să studieze în scoala din loc. Aceasta are înțeles însă foarte neînsemnat. Din cele 28 de scoale reale 20 sunt acolo unde sunt și gimnasiile și părinții au voie ași alege una din două, celelalte 8 scoale reale cari nu se află într'un loc cu gimnasiile, sunt scoale de stat. Statul ar pute pretinde conform §-lui 6 din proiectul de față, că în scoalele acestea să se propună limba latină ca obiect facultativ. În modul acesta li sar da acestora cari vor a obține o pregătire gimnasiai, ocaziune, a primii instrucțiune din limba latină.

S'a mai objectat, că în etatea copilărească nu se poate decide nimenea pentru o anumită direcțiune a studiilor. Împregiurarea aceasta încă vorbește pentru admisibilitatea gimnasiilor reale, denegată în proiect. Rēul s'ar delătura de sigur dacă s'ar condece până în quarta trecerea dela scoala reală în gimnasiu și vice versa, precum s'a fost dispus în proiectul de odinioară și precum de fapt s'a introdus în Germania. Trecerea în anii din urmă e o monstruositate didactică.

Fiind deci dispozițiunea cuprinsă în alinea a doua a §-lui acestuia necorectă și nepractică propun, a se șterge cu totul alinea a doua.

Ministru de instrucțiune August Trefort: Se pare că domnul deputat vrea earăși se provoace o dezbateră asupra bifurcațiunei, cu toate că nu i se dă nici un privilegiu. Bifurcațiunea se susține și la §-ul acesta. Tinerii noștri se cresc într'o direcțiune cu ajutorii limbilor clasice și al obiectelor umanistice, în altă direcțiune earăși cu ajutorii celorlalte limbi, al matematicii și al științelor naturale.

Sunt însă și excepțiuni și dacă tinerul în etate de 18—20 ani vede, că și-a greșit direcțiunea nu-i consult să-i închidem ușa, ce-l duce la universitate. Objecțiunea, că examenul de întregire nu folosesece nimic, e nebasată.

Căci dacă tinerul de 18—20 are intențiunea serioasă, de a merge la universitate, el va înveța limba latină și elină fără de a mai intra în gimnasiu. De altcum casurile acestea au fost până acuma rare și vor rămâne rare și pe viitoriu. Mă rog deci a se primi paragraful neschimbat. (Aprobare)

Otto Hermann: constată, că paragraful acesta e documentul cel mai bun pentru necesitatea scoalei medie neîmpărțite, de oare ce deosebirea între institutele bifurcate constă numai în limbi. Nu primesce propunerea dep. Zay.

Raportorul Szathmary se declară asemenea contra propunerii dep. Zay.

Carol Wolff: Onorata casă binevoească a-mi condece înainte de toate unele observări față cu domnul ministru de culte și instrucțiune. E de explicat și corespunde chiar cu spiritul realist al timpului nostru, dacă se reclamă pentru scoala reală dreptul de a pregăti și ea ca gimnasiul pentru scoala mai înaltă. În reclamarea aceasta zace însă o neconsecvență.

După-ce onorata casă a respins scoala medie neîmpărțită și a acceptat deosebirea între gimnasiu și scoala reală nu ne rămâne alta, decât să purtăm acum toate consecvențele.

De aceea recomând propunerea onor. meu condeputat Zay, fiindcă e consecventă.

Onorată casă! Eu pe realistul nu'l țin apt ași pute însuși în timp scurt toate cunoștințele din limba latină eventual și din cea elină, pe care le posedă gimnasistul absolut.

Esamenul de întregire e prin urmare sau numai o ametală pură fără serioșitate, sau apoi e serios. În cazul din urmă realistul nu va fi în stare a-l depune cu succes. Ametală nu va fi firesce esamenul ci alinea a doua din §. 26.

Se pare, că realiții, cari doresc a trece la universitate, și-au ales calea aceasta numai, pentru a scăpa de studiul serios al limbilor clasice și a trece apoi prin un examen de întregire la universitate. Între astfel de împregiurări nu pot ține pe realistul de matur spre a fi primit la facultatea de medicină și la cea juridică. Admiterea realițiilor la facultatea juridică nu e alt-ceva decât o depravațiune a statului judecătoresc și advocațial. Spriginesc propunerea condep. Zay.

Paragraful se primesce neschimbat.

§-ul 27 sună: „Scolariul, care la esamenul de maturitate verbal, a cădūt dintr'un obiect, se poate admite la esamenul repețitor în cele dintăiu septămăni ale anului scolar următor. Scolariul, care a a cădūt la esamenul verbal sau scripturistic din mai multe obiecte, se reiaptă pe un an. După expirarea anului acestuia mai poate depune încă odată întreg esamenul. Dacă cu ocaziunea aceasta cade din vre un obiect în esamenul verbal sau scripturistic, nu se mai poate admite la esamenul de maturitate.

Scolariul cădūt la esamenul supletor poate repeți după 3 luni esamenul.”

Stefan Rossival propune la alinea a doua a se viri după cuvintele „la esamenul supletor” încă cuvintele „sau la esamenul repețitor din un obiect, spre a se da scolariului ocaziune, ași emenda încă odată calculul”.

Mai departe propune, a se întrebuița termenul „esamen repețitor” în loc de „esamen supletor”. Ambele propuneri se primesc.

Asemenea se primesce titlul secțiunei II.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Sciri dela curte.) „Bud. Cor.” spune că în luna lui August are să se întempele un eveniment îmbucurător în sinul familiei principelui de coroană.

* (Parastas.) Duminecă s'a serbat în biserica noastră din cetate un parastas solemn în memoria fericitului Archiepp. și Metropolit, a marelui Andreiu. La liturghia ce a premers, pre cum și la parastas, a pontificat Escel. Sa Preas. P. Archiepp. și Metropolit Miron Romanul, având asistență numeroasă. Chorul reuniunii române și al elevilor din institutul seminariului Andreian au cântat înălțând pietatea numerosului auditor.

* Adunarea generală a comitatului Sibiiului ținută 11 Mai n. a decis că creditul, care-l pot acorda cărcimarii din ținutul comitatului, nu poate trece preste 5 fl. Căsătoriții sunt considerați de o persoană.

* (Academia reg. de drepturi din Sibiiu a declarat-o profesorul Felmerly din Cluj de un cuib daco-romanistic și pangermanistic. Frumoase presupuneri despre un institut al statului!

* (Tinerimea română) din Sibiiu va serba astăzi de seară amintirea zilei de 3/15 Maiu, întruninduse în corpore în localitățile restaurațiunei Novara (etagiul I.)

* Archiepiscopat nou rom. cat. a creat papa în Bucuresci pentru România.

* În locul ciangăilor „repatriați” cetim că se așează mai cu seamă nemți.

* (De necrezut). Este recunoscută, dize „Resboiul”, aplicația Românului macedonian la tot ce privesce arta și tinde la frumos și raritate. Cei mai faimoși pictori, muzicanți, arhitecți, sculptori etc. cari fac fală artei în Orient au eșit din sinul familiei românesce din Macedonia.

Astăzi putem anunța sosirea în capitală a unui artist în felul său. Psilografia sau scrierea măruntă este adusă aproape la incredibil de cătră d. N. Vlădică. Ori-ce încercare de a face cunoscut producțiunile de talent ale acestui psihograf este palidă în fața realității; pentru ca să se convingă cineva trebuie să vază cu proprii săi ochi.

Între multe probe de artă, ne-au atras atențiunea: *Istoria lui Michăiu Viteazu pe o carte postală* (pe a șesea parte dintr'o față): apoi *planiglobul terestru și harta României pe jumătate de bob de fasole*.

Dacă am enumera producțiunile deosebite ce împodobesce atelierul psihografului ne-ar trebui coloane întregi.

Ne mărginim deci a invita pe amicii artei a visita atelierul psihografic așezat la Hotel de Viena; atelierul este deschis între oarele 2—5 p. m.

* (Îndreptare.) În numărul trecut al foaie noastre s'a strecurat o greșală. Pe pagina primă, coloana a doua, alinea a treia, șirul întâiu să se cetească în loc de „Cererea parochului din Paloș”. Cererea parochienilor din Paloș.

Loterie.

Mercuri 12 Mai n. 1883.

Budapesta: 81 62 86 33 57

Bursa de Viena și Pesta.

Din 10 Maiu n. 1883.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	120.25	120.10
Renta de aur ung. de 4%	89.15	89.10
Datorie de stat austr. în argint	79.15	79.25
Sorți de stat dela 1860	133.75	133.75
Sorți unguresci cu premii	114.50	114.50
Sorți de regularea Tisei	111.—	116.50
Acțiuni de bancă de credit ung.	78.75	92.—
Acțiuni de credit austr.	307.10	307.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	840.—	840.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	78.65	78.25
Strășuri fonciari ale institutului „Albina”	119.90	100.30
London (pe polița de trei luni)	119.90	119.85
Galbin.	5.65	5.66
Napoleon.	9.50 ^{1/2}	9.50
100 marce-nemțesce	58.50	58.50

„Albina” institut de credit și de economii.

Publicațiune,

în sensul art. de lege XXXVI din anul 1876 §. 29.

1. **Suma scrisurilor fonciare** puse în circulațiune face cu ziua de 30 Aprilie 1883 fl. **615,300.**

2. **Pretensiunile institutului de împrumuturi hipotecari** cari servesc de coperirea acestor scrisuri fonciari sunt de fl. **616,637.99.**

3. **Valoarea hipotecelor** luate de basă la suse numitele împrumuturi hipotecari este de fl. **2,743,850.**

4. În sensul §. 97 din statute **fondul special** pentru asigurarea scrisurilor fonciari e de fl. **230,858.95** acesta e indus în cont separat și este plasat în efecte publice.

Sibiiu, 1 Maiu 1883.

[414] 1—3

Direcțiunea.